

1.8.2024

TOIMINTASUUNNITELMA
2024–2025
Meritähdet, Klamilan päiväkoti
Virolahden kunnan varhaiskasvatus



1.8.2024

1. Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Virolahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelma tehdään koko yhteistyöaluetta koskevana ja se on yhteinen varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa. Virolahden kunnassa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista toteutuu päiväkodissa annettava varhaiskasvatus. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokainen päiväkotiryhmä laatii erillisen, konkreettisemmän toimintasuunnitelman kullekin toimintavuodelle (1.8. alkava ajanjakso) syyskuun loppuun mennessä. Asiakirjat, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa säilytetään lukollisissa kaapeissa. Lapsen salassa pidettävien tietojen siirtäminen ja vaihtaminen varhaiskasvatuksen sisällä tapahtuu henkilöstön keskinäisissä tiedonsiirtopalaverissa.

Varhaiskasvatus on keskeinen osa lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatus luo pohjan elinikäiselle oppimiselle. Lapset tuovat mukanaan varhaiskasvatukseen aiemman elämäkokemuksensa, jossa merkittävänä tekijänä ovat huoltajien ja lasten väliset vuorovaikutus- ja kiintymyssuhteet. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja perheeseen. Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö ja yhteiset kasvatukselliset tavoitteet tuovat lasten elämään turvallisuutta ja jatkuvuutta.

Lapsuuden merkityksen ymmärtäminen sekä tietämys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta ovat pedagogisen toiminnan perusta. On tärkeää tuntea jokainen lapsi ja huomioida hänen henkilökohtaiset tarpeensa yksilöllisesti osana ryhmää. Lapsen tunteminen ja luottamuksen rakentaminen edellyttävät henkilöstön pysyvyyttä.

Virolahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelman keskeisiä käsitteitä ovat **leikki, oppimisen ilo, lapsen etu, lapsen tuki, osallisuus, inklusiivisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, arviointi ja kehittäminen.**

1.8.2024

1.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen yksikössä (kuvaus yksiköstä ja sen varhaiskasvatusmuodoista)

Klamilan päiväkodissa on kolme varhaiskasvatusryhmää. Alle 3-vuotiaiden ryhmä Simpukat, 3–4-vuotiaiden ryhmä Meritähdet sekä 5-6-vuotiaiden ryhmä Meduusat, jossa järjestetään myös esiopetusta. Päiväkoti on avoinna klo 6.15–17 lasten varhaiskasvatusaikojen mukaan.

Meritähtien ryhmässä on 12 lasta. Lapsista kuusi on syntynyt vuonna 2020 ja kuusi on syntynyt vuonna 2021.

Ryhmässä työskentelee:

- päiväkodin johtaja/varhaiskasvatuksen opettaja Tiina Lounatmaa
- varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja Päivi Kokkonen
- varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Seija Rönkä (Marju Niemen vuorotteluvapaan sijainen).
- hanketyöntekijä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Päivi Tasa (n 1 x vko ryhmässä)
- varhaiskasvatuksen resurssiopettaja Leena-Maria Häsä (1 x vko ryhmässä)

2. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri ja pedagogisen toiminnan suunnittelu sekä toteuttaminen

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muovautunut yhteisön tapa toimia ja se rakentuu yksilöiden välittömässä vuorovaikutuksessa. Koska toimintakulttuuri on sidoksissa aikaan ja paikkaan, sille on ominaista jatkuva muovautuminen. Tästä johtuen toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti vastaamaan sekä valtakunnallisen että paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja päämääriä. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena itsenään. Toimintakulttuurin keskiössä on lapsen etu.

Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön suunnittelema toiminta täydentävät toisiaan.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa

- arvoista ja periaatteista

1.8.2024

- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta
- oppimisympäristöistä ja työtavoista
- yhteistyöstä ja sen eri muodoista
- vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä sekä lasten ja henkilöstön hyvinvoinnista
- henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta
- johtamisrakenteista ja käytännöistä
- toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa. Lapsille tarjotaan sopivia oppimisen haasteita, ja heille turvataan tarvittava tuki (luku 5). Joka syksy toimintavuoden alkaessa tehdään lapsiryhmissä systemaattista ja monipuolista havainnointia, jotta opitaan tuntemaan ryhmä ja siinä toimivat lapset sekä sitä kautta heidän vahvuutensa ja toisaalta tarpeensa. Läpi toimintavuoden jatkuva havainnointi on keskeistä, jotta lasten muuttuviin tarpeisiin ja tilanteisiin pystytään vastaamaan lapsen näkökulmasta yksilöllisesti. Myös oppimis- ja toimintaympäristöjä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti yhdessä lasten kanssa heille sopiviksi.

Inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteuttamisen edellytyksenä on laadukas pedagoginen ja erityispedagoginen osaaminen ja toiminta, tästä huolehdimme säännöllisellä sisäisellä ja ulkoisella kouluttamisella. Tärkeää on myös huolenpito lasten hyvinvoinnista sekä henkilöstön sitoutuminen inklusiivisten periaatteisiin. Inklusiivisen toimintakulttuurin toteuttaminen edellyttää inklusiivisen johtamista, kehittämistä ja toteutumisen arviointia.

Seuraavaksi varhaiskasvatustiimin toimintaa tarkastellaan pedagogisen ymmärryksen portaiden kautta: **Mitä - Miten - Miksi?**

2.1 Varhaiskasvatuksen keskeisimmät arvot ryhmän toiminnassa (MITÄ?)

1.8.2024

Meritähtien ryhmässä toimitaan kolmessa pienryhmässä. Pienryhmät mahdollistavat mm. jokaisen lapsen huomioimisen yksilöllisesti. Lapsi kuullaan ja nähdään omana itsenään ja arvokkaana juuri sellaisena kuin hän on. Keskitymme onnistumisen kokemuksiin ja iloitaan yhdessä onnistumisista. Kannustetaan myös kaveria.

Tiimi noudattaa yhdessä sovittuja toimintatapoja. Korostetaan rauhallisuutta, empaattista vuorovaikutusta sekä yksilöllisen ajan antamista jokaiselle lapselle. Yhdessä lasten kanssa keskustellaan myös Meritähti-ryhmän säännöistä ja toimintatavoista lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Tällä toimintakaudella korostamme entisestään oikeutta leikkiin ja aikuisen osallisuuteen leikissä erilaisissa rooleissa (leikin mahdollistaja, havainnoija, leikkiin osallistuja jne.). Leikin avulla on mahdollista käsitellä omaa kokemusmaailmaa, oppia paljon uusia asioita, käsitellä erilaisia tunteita, kehittää vuorovaikutustaitoja ja tukea kielenkehitystä. Nostamme myös esiin matemaattisen ajattelun tärkeyttä ja päivittäin huomioimme sen toiminnassamme erilaisin leikillisin tavoin.

Huomioimme toiminnassamme perheet ja lapset yksilöllisesti. Erilaisiin perheisiin, kieliin ja perinteisiin tutustutaan varhaiskasvatuksen arjessa, mutta myös esimerkiksi kirjallisuuden avulla. Henkilöstö suhtautuu avoimesti ja kunnioittavasti monimuotoisiin ja erilaisiin perheisiin sekä perhetilanteisiin. Lasten perheidentiteettiä tuetaan, että jokainen voi kokea oman perheensä arvokkaaksi ja tärkeäksi.

Klamilan päiväkotij sijaitsee monimuotoisen luonnon ympäröimänä. Vähintään kerran viikossa poistumme päiväkodin pihalta ja hyödynnämme lähiluontoa. Ihmetellään, tutkitaan ja ihastellaan yhdessä luontoa. Keskustelemme hyvistä ruokatavoista ja kannustamme maistamaan vieraampiakin makuja. Tutustumme päiväkodin ns. kierrätyspisteeseen, joka sijaitsee henkilökunnan parkkipaikan luona. Voimme kierrättää erilaisia materiaaleja sekä kiinnittää huomiota ruokahävikkiin. Käytämme paljon kierrätettyjä materiaaleja esim. askarteluissa.

Leikki ja toimiminen kolmessa pienryhmässä on tämän toimintakauden painotuksemme. Lapsella on oikeus leikkiä ja oppia sekä innostua oppimastaan, ja sitä kautta rakentaa käsitystä itsestään. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa ja kaikenlaiseen häirintään puututaan heti. Huoltajien kanssa keskustellaan myös heti, jos huomaamme kiusaamista.

Ryhmän tiloja muokataan lasten tarpeiden mukaan ja ryhmästä nousevien ideoiden perusteella.

2.2 Kiusaamisen ennalta ehkäisy ja siihen puuttuminen sekä häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen toiminta (MITÄ?)

Hyvä kohtelu on jokaisen lapsen oikeus. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi voi kasvaa ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltaen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

1.8.2024

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat kasvuympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Lapsi tai varhaiskasvatuksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Meritähdissä harjoitteleme ja käsittelemme päivittäin kaveritaitoja, miten kavereita kohdataan ja mitä kaikkea saa tehdä kaverille ja mitä ei. Opettelemme missä menee jokaisen kehon omat rajat ja miten lähelle kaveria saa mennä. Henkilöstö puuttuu tilanteisiin oikea-aikaisesti ja auttaa tilanteissa, jotka lapsi voi kokea häiritsevänä. Yhdessä harjoitellaan ja kokeillaan, miten toista voi lähestyä. Lohdutetaan yhdessä kaveria, jos paha mieli yllättää tai kaveri satuttaa itseään.

Henkilöstö tukee tunteiden tunnistamisen opettelua, säätelyä ja niiden käsittelyä sanoittamalla lasten tunteita ja keskustelemalla lyhyesti tilanteesta lasten/lapsen kanssa. Tarjotaan aikaa ja paikka rauhoittumiselle. Meritähkien ns. välkkötilasta on tehty tila rauhallisille leikeille ja rauhoittumiselle ylipäättään. Hyödynnämme myös kuva/tunnekortteja toiminnassamme.

Meritähkien kolmessa pysyvässä pienryhmässä (punaiset, keltaiset ja siniset) harjoitteleme päivittäin kaveritaitoja. Lapset pääsevät tekemään, kokemaan ja opettelemaan erilaisia asioita oman pienryhmänsä kanssa ja oppimaan yhdessä uutta. Opitaan myös leikkimään kaikkien ryhmän lasten kanssa.

Jos huomaamme arjessa kiusaamista, häirintää tai syrjintää, siihen puututaan heti tilanteen ollessa käynnissä ja tilanteita pyritään myös ennakoimaan. Käytössämme on Pisarapuuttumisen toimintamalli. Henkilöstö puuttuu menemällä tilanteeseen ja yhdessä miettimällä mitä tapahtui ja mitä kukin tilanteessa koki ja ajatteli ja miten päästään eteenpäin. Ikä- ja kehitystaso huomioiden keskustelemme tilanteesta ja käytämme tarvittaessa kuvia apuna.

2.3 Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (MITÄ?)

Lain mukaan **tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvoilla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.

Lain mukaan **yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästään, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta,

1.8.2024

terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta.

Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma:

- Kaakon kaksikon päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta.*
- Tehdään vuoden välein osana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän ja toimipaikan toimintaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Kiinnitä huomio etenkin: vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma:

- Kaakon kaksikon päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee varhaiskasvatuksen järjestäjän piirissä olevaa esiopetusta.*
- Suunnitelma siitä, miten toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin, miten yhdenvertaisuus toteutuu omassa toiminnassa ja millaisia toimenpiteitä toimipaikassa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tehdään.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, lapsilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.

1.8.2024

- Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota siihen, miten eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä, ihonväri, kieli, katsomus, perhesuhteet tai vammaisuus vaikuttavat lasten mahdollisuuksiin toimia varhaiskasvatuksessa ja kokea osallisuutta siinä.



Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325)

1. Suunnittelu (syksyn tiimisuunnittelu)

Prosessin vaiheiden suunnittelu:

Leikkiin ottaminen ja kaikkien kavereiden kanssa leikkiminen, me-hengen luominen

2. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? (syksy)

Lasten havainnointi. Vaihtelevasti leikkejä kiinteissä pienryhmissä, ”omien kavereiden” kanssa leikkiminen tai ryhmien jakautuminen kiinnostuksen mukaan. Tavoitteena, että kaikki oppivat leikkimään kaikkien kanssa.

3. Kehittämistoimenpiteet (kevät)

Kehitettävä teema:

Tavoite:

1.8.2024

<p>4. Arviointi (kesä) Arvioinnin aikataulu, vastuuhenkilöt, milloin arvioidaan, mitä tuloksia arviointi tuotti?</p>
<p>2.4 Lapsen aktiivista toimijuutta tukeva ja osallisuuden mahdollistava vuorovaikutus ja toimintakulttuuri (MITEN?)</p>
<p>Toimintakauden alussa keskityimme <u>ryhmytyymiseen</u>. Meritähtien kaikki kasvattajat ovat uusia tässä ryhmässä sekä osa lapsista on siirtynyt pienempien Simpukoiden ryhmästä Meritähtien ryhmään. Päivittäin Meritähtipiirillä opettelemme yhdessä kavereiden nimiä sekä muistellaan, ketä omaan pienryhmään kuuluikaan. Aamuisin aamupiirillä jokainen saa laittaa oman kuvallisen merkkinsä päiväkotiin tulon merkiksi.</p> <p>Lapsella on oikeus leikkiä, oppia leikkien, ja iloita oppimastaan sekä rakentaa käsitystä itsestään. Varhaiskasvatuspäivien aikana tapahtuva leikki tukee samalla kasvua, kehitystä ja oppimista. Leikki tilanteet pienryhmissä tukevat myös lasten ryhmytyymistä. Pienryhmiä myös vaihdetaan joustavasti eikä aina toimita kiinteissä pienryhmissä.</p> <p><u>Lasten toiveita ja aloitteita, sanattomiakin viestejä huomioidaan päivittäin</u>. Lisäksi ryhmätilaan tehdään toiveiden kuumailmapallot. Toiveen toteutuessa kuumailmapallo nousee lentoon taivaalle. Näin lastenkin on helpompi seurata, että toiveet myös toteutuvat. Sanattomia sekä sanallisia toiveita huomioidaan myös päivittäin ja toimintaa on mahdollista muokata lasten toiveiden suuntaan.</p> <p>Toimimme inklusion periaatteiden mukaisesti. Kaikilla lapsilla on yhtäläiset oikeudet tulla kuulluksi ja nähdyksi, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, osallisuus ja yhteisöllisyys. <u>Kaikki lapset hyväksytään sellaisina kuin he ovat ja päiväkotiin luodaan turvallinen ilmapiiri jokaiselle lapselle</u>. Sama pätee myös henkilökuntaan ja huoltajiin. Jos näemme tai kuulemme inklusion vastaista toimintaa, puutumme asiaan heti henkilöstön toimesta. <u>Toimintaa tuetaan kuvin, piirtäen ja konkretisoiden, jotta se olisi kaikille lapsille saavutettavaa</u>.</p> <p>Toimintamme perustuu positiiviseen pedagogiikkaan ja lasten kannustamiseen. Yhdessä ihmetellään erilaisia tunteita, sallitaan erilaisia tunteita sekä opitaan myös säätämään tunteita. Meritähdistä on paikka myös rauhoittumiselle ja yksinololle, jos lapsi niin haluaa. <u>Kasvattajan syli on aina saatavilla</u> ja jokainen lapsi huomioidaan yksilöllisesti lapsen tarpeiden mukaan.</p> <p>Otamme käyttöön Kesy-materiaalin (keskustelu kuvasymbolein), jossa lapset pääsevät esimerkiksi ennen vasu -keskustelua kertomaan tai näyttämään kuvien avulla, mitkä asiat päiväkodissa on sellaisia, joista pitävät tai eivät pidä. Keskustelun päätteeksi kuvataulut voidaan valokuvata ja näyttää vanhemmille vasu -keskustelun yhteydessä.</p>

1.8.2024

2.5 Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen toimintatavat (MITEN?)
<p>Tiimipalaveri pidetään n. kerran viikossa. <u>Tiimipalaverissa käydään läpi tiimin onnistumisia, yleistä työtiimin fiilistä sekä arviointia toiminnasta, joita voisimme vielä ottaa huomioon tai parantaa.</u> Tiimipalaverissa käsitellyt asiat kirjataan saman tien ylös käsin ja tiimipalaverilomake laitetaan kansioon, joka on ryhmätalassa helposti saatavilla.</p> <p>Erilaiset oppimisen alueet otetaan huomioon suunnitteluvaiheessa. Toimintaa suunnitellaan monipuolisesti ja sen toteutumista voimme esim. seurata Tinyapp-sovelluksen kautta. Havainnointia lapsista ja toiminnan onnistumisesta kirjataan ylös havainnointivihkoon.</p> <p>Ryhmävasu on tärkeä arvioinnin ja kehittämisen väline. Ryhmävasu päivitetään vasukeskusteluiden jälkeen. Ryhmävasusta nostetaan esiin ryhmän yhteisiä tavoitteita, joihin kiinnitämme entistä enemmän huomiota toiminnan suunnittelussa. Ryhmän toiminnan suunnittelussa pohjana toimivat lasten omat vasut, joista ryhmävasukin muodostuu. Lisäksi toimintaamme ohjaa myös Virolahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelma.</p> <p>Leikki on nostettu Meritähtien ryhmässä tämän toimintakauden tärkeäksi toimintatavaksi. Leikkiä toteutetaan pienryhmissä/koko ryhmässä päivittäin. <u>Kaikissa pienryhmissä on kasvattaja mukana havainnoimassa, leikkimässä ja myös sanoittamassa/kuvittamassa leikkiä. Kasvattaja myös ohjaa leikkiä ja tukee lapsia pysymään leikissä sekä luo erilaisia leikkiympäristöjä ja mahdollistaa leikkejä lasten toiveista lähtöisin.</u></p> <p>Tiloja on myös järjestelty niin, että ne tukevat entistä enemmän leikin eri mahdollisuuksia. Lelut ovat saaneet oman paikkansa sekä kuvasymboleiden käyttöä on lisätty entisestään. <u>Kannustamme lapsia myös pysymään leikissä ja harjoittelemaan leikkimään pitkäkestoisempia leikkejä.</u> Leikkejä ei myöskään aina tarvitse siivota pois, vaan leikkiä voi myös jatkaa myöhemmin. Lasten aloitteiden mukaan tiloja on mahdollista muokata lisää.</p>
2.6 Pedagoginen oppimisympäristö (MITEN?)
<p>Meritähtien tiloja on muokattu ennen kauden alkua niin, että ne mahdollistaisivat mahdollisimman erilaisia leikkejä. On selkeästi tehty tila kotileikille, rauhoittumiselle ja karsittu ns. turhaa pois.</p> <p>Väliköstä on tehty tila rauhoittumiselle ja rentoutumiselle. Tilasta löytyy kaksi säkkituoleista tehtyä pesää, patjoja, palapelejä, kirjoja, värityskuvia, paperia ja kyniä. Tässä tilassa mahtuu myös tarvittaessa toimimaan yksi pienryhmä, vaikka tila ei kovin iso olekaan.</p> <p>Turhia pöytiä on karsittu pois ja on yritetty järjestää mahdollisimman paljon lattiatilaa leikeille ja liikkumiselle.</p>

1.8.2024

Meritähtien ryhmässä on lasten tasolla kuvitettu päiväjärjestys, josta pystyy seuraamaan päivän kulkua. Nuoli osoittaa kulloinkin menossa olevan kuvan. Käytössämme on myös ENSIN-SITTEN taulu, jota hyödynnämme mm. siirtymätilanteissa. Muutenkin ryhmän aikuisilla on omat kuvakortit tärkeimmistä päivän aikana käytössä olevista kuvista. Käytämme myös apuna piirtotaulua esimerkiksi pukemistilanteissa.

2.7 Pedagoginen havainnointi ja dokumentointi - on jokaisen tiiminjäsenen vastuulla (MIKSI?)

Lasten ja aikuisten toimintaa havainnoidaan arjessa päivittäin ja havainnot kootaan havaintovihkoon, joka löytyy ryhmätilasta. Ryhmän kaikki kasvattajat tekevät ja kirjaavat havainnot. Havainnot käytetään esimerkiksi toiminnan suunnittelussa ja vasujen tekemisessä tukena. Ennen vasu-keskustelua käydään tiimin kanssa keskustelu lapsesta, jotta kaikkien kasvattajien havainnot tulevat esiin.

Ryhmän kaikki kasvattajat ottavat valokuvia toiminnasta, jotta vanhemmille voidaan lähettää Tinyappin kautta valokuvia ja tietoa Meritähtien päivästä.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan päivittäin kuvaamalla ja videoimalla lasten toimia sekä lähettämällä niitä vanhemmille Tinyappin kautta tekstin kera. Kuvaamisessa käytetään ryhmän puhelinta sekä tablettia. Lapset pääsevät myös itse kuvaamaan aikuisen avustamana. Kuvia katsotaan yhdessä lasten kanssa ja lapset pääsevät kertomaan myös omia havaintojaan kuvien ja videoiden avulla.

Kesy-materiaalin avulla käymme lasten kanssa keskustelua päiväkotiarjesta. Mistä asioista lapsi pitää ja onko jotain sellaista, josta lapsi ei pidä. Kuvien auttavat keskustelussa ja lasten mielipide tulee esiin kuvien avulla. Kuvatauluista voi myös ottaa valokuvan, jonka voi liittää vasuun.

2.8 Toiminnan pedagoginen tavoitteellisuus (MIKSI?)

Toimintaa havainnoidaan arjessa päivittäin ja havainnot kootaan havaintovihkoon, joka löytyy ryhmätilasta. Havaintovihon havainnot käytetään esimerkiksi toiminnan suunnittelussa ja vasujen tekemisessä tukena. Näin myös tieto kulkee kaikille työntekijöille ja havainnoista jää dokumentti.

Pedagogista dokumentointia toteutetaan päivittäin kuvaamalla ja videoimalla lasten toimia sekä lähettämällä niitä vanhemmille Tinyappin kautta tekstin kera. Kuvaamisessa käytetään ryhmän puhelinta sekä tablettia. Lapset pääsevät myös itse kuvaamaan aikuisen avustamana.

Vasuista nousevat tavoitteet toiminnalle kootaan ryhmävasuun, joka on helposti saatavilla Meritähtien-ryhmässä. Jokainen kasvattaja on velvollinen lukemaan vasuja ja ryhmävasua sekä olemaan tietoinen lapsen ja kasvattajien tavoitteista.

1.8.2024

3. Arviointi ja kehittäminen

Kehittämisen keskeisinä elementteinä pidetään henkilöstön jatkuvaa itse arviointia ja perheiltä saadun palautteen hyödyntämistä. Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan toiminnan, yhdessä sovittujen tavoitteiden ja työtapojen pohdintaan ja arviointiin. Oppiva yhteisö on toimintakulttuurin ydin ja sen omaleimaisuutta kuvaa avoimuus ja keskustelevaisuus. Keskustelemme ja arvioimme toimintatapojamme säännöllisesti: mitä teemme, miten teemme ja miksi teemme, kuten teemme? Toimintamme on pedagogisesti perusteltua. Havainnoinnin avulla tarkastelemme työtapojamme jatkuvasti, ja tarvittaessa muutamme niitä periaatteita ja tavoitteita vastaavaksi. Rakentavassa hengessä annettu palaute sekä kannustus ja avunanto toinen toisillemme, luovat puitteet hyvälle kasvu- ja toimintaympäristölle. Pyrimme välttämään kaavoihin kangistumista oman toiminnan arvioinnin ja tutkiskelun lisäksi, esimerkiksi työskentelemällä eri ryhmissä ja päiväkodeissa tai ottaen toisen ryhmän lapsia mukaan oman ryhmän toimintaan.

Varhaiskasvatuksessamme on käytössä ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma, ryhmävasu, joka on osa ryhmien pedagogista toimintasuunnitelmaa. Ryhmävasuun kirjataan toiminnan tavoitteet lapsikohtaisesti yksilöllistettyinä sekä toimintatavat, joilla tavoitteisiin pyritään. Toimintaa kehitetään ja arvioidaan Virolahden kunnassa monitasoisesti. Kehittämistyössä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa sekä erilaisia pedagogisia innovaatioita ja toiminnallisia menetelmiä. Kiireettömälle pedagogiselle arvioinnille, suunnittelulle ja yhteiselle pohdinnalle järjestetään aikaa säännöllisesti. Havaintojen läpi käymisen, arvioinnin, kehittämisen ja suunnittelun mahdollistavia rakenteita Virolahden kunnan varhaiskasvatuksessa ovat:

- päiväkotien erilliset tiimi- ja työyhteisöpalaverit
- varhaiskasvatuksen johtoryhmän kuukausittaiset palaverit
- vuosittaiset koko henkilöstön suunnittelu- ja arviointitapaamiset sekä kehittämisillat
- moniammatilliset yhteistyö- ja kehittämispalaverit sekä
- kehityskeskustelut.

1.8.2024

3.1 Toiminnan arvioinnin ja suunnitelmallisuuden toteutuminen ryhmässä (lasten ja huoltajien osallisuus)

Kolmen kasvattajan tiimissä suullista arviointia tapahtuu päivittäin. Keskustellaan mikä päivässä sujui ja mihin pitää jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Sovittuja toimintatapoja voidaan vaihtaa, jos havaitaan, että ne eivät toimikaan. Tiimipalavereja pidetään säännöllisesti kerran viikossa muiden ryhmien avustuksella. Kerran kuukaudessa pidetään talon palaveri, johon osallistuvat kaikki työntekijät mahdollisuuksien mukaan. Sovitut asiat kirjataan ylös, jotta tieto tavoittaa kaikki kasvattajat.

Toiminnan suunnittelua ja arviointia tehdään tiimipalavereissa. Yhdessä suunnitellaan seuraavien viikkojen toiminnalle ja ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja tekee viikkosuunnitelmat yhdessä puhuttujen suunnitelmien ja vasujen tavoitteiden pohjalta. Lasten toiveet ja ideat huomioidaan myös suunnitteluvaiheessa.

Syyskauden lopulla sekä kevätkauden lopulla pidetään koko tiimin arviointipäivät, joissa käydään läpi tiimisopimusta ja arvioidaan kauden toimintaa toimintasuunnitelman pohjalta. Lisäksi kauden alussa järjestetään yhteistä suunnittelu-aikaa ryhmälle sekä pidetään koko Virolahden kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstön kauden aloitusilta.

Lasten toimintaa dokumentoidaan valokuvaamalla ja videoimalla, näitä myös innolla katsotaan lasten kanssa. Myös lasten mielipiteitä kysytään: esim. mikä oli päivässä mukavaa tai harmittaako joku asia. Lapset myös kertovat yleensä heti mistä asioista

Jokapäiväisissä tuonti- ja hakutilanteissa keskustellaan vanhempien kanssa päivän kuulumisista ja vanhemmilla on mahdollisuus kertoa omista toiveista ja ajatuksistaan. Vanhempien on mahdollisuus saada mielipiteensä kuuluviin myös vanhempainillassa ja vasukeskusteluissa. Tänä syksynä vanhempainilta järjestetään yhdistettynä koko perheen liikunnalliseen tapahtumaan. Vähintään joka toinen kevät huoltajilla on mahdollisuus vastata asiakastytyväisyyskyselyyn.

1.8.2024

4. Yhteistyö ja lapsen vasuprosessi

Varhaiskasvatuksessa kasvatusyhteistyö lapsen huoltajan kanssa pohjautuu ajatukseen siitä, että jokainen lapsi on yksilö ja jokaisen lapsen oikeus on saada oman kehityksensä sekä tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa on tärkeää aloittaa vuoropuhelu perheen kanssa, vanhemmat ovat lapsensa parhaat asiantuntijat.

Varhaiskasvatushenkilöstöllä on puolestaan koulutuksen ja kokemuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Avoin, luottamuksellinen ja arvostava vuorovaikutus antavat parhaat edellytykset sujuvalle yhteistyölle. Kasvatusyhteistyössä henkilöstö tukee perhettä heidän kasvatustehtävässään niin, että kummankin osapuolen asiantuntemus yhdistyy lapsen edun toteutumiseksi.

Kasvatusyhteistyö laajenee silloin, kun lapsi tarvitsee kehityksessään ja oppimisessaan tukea. Tällöin mukana yhteistyössä ovat alusta alkaen varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja mahdolliset muut eri asiantuntijatahot päiväkodin ulkopuolelta. Luottamuksellinen ilmapiiri ja vanhempien osallisuus korostuvat tällaisissa haastavissa tilanteissa. Kiireettömyys ja aito, aktiivinen kuuntelu viestivät vanhemmalle, että heidän näkökulmiaan arvostetaan ja niillä on merkitystä.

Virolahden kunnassa perheille tarjotaan mahdollisuus työntekijän tutustumiskäyntiin perheen kotona ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Lisäksi perhe voi käydä lapsen kanssa tutustumassa päiväkotiin lapsen tarvitseman määrän, jotta aloituksesta tulisi lapselle mahdollisimman positiivinen kokemus. Arjen keskustelut ja kohtaamiset ovat kasvatusyhteistyössä tärkeitä luottamusta rakentavia palasia.

Virolahden kunnassa varhaiskasvatusryhmien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhteistyö on jatkuvaa ja säännöllistä, jotta mahdollinen tuen tarve kehityksen eri osa-alueilla havaittaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarvittaessa teemme yhteistyötä myös muun muassa puheterapeuttien, toimintaterapeuttien, AAC- ohjaajien (puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi), lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lastensuojelun kanssa tehtävä monialainen yhteistyö voi olla joko ennalta ehkäisevää tai osana korjaavaa perhetyötä.

1.8.2024

Lapsen vasun laatimisesta vastaa ryhmän varhaiskasvatuksenopettaja, tarvittaessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Lapsen vasun lähtökohtana ovat lapsen etu sekä lapsen vahvuudet ja tarpeet. Vasun tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle ja ne laaditaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen ja sen jälkeen kunkin toimintavuoden alussa. Lapsen vasu arvioidaan jokaisen toimintavuoden lopussa sekä aina tarvittaessa. Lapsen vasuun kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat pedagogiset tavoitteet ja menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa kuvataan lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Lapsen vasussa yhdistyvät huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön havainnot ja näkemykset lapsen kehityksestä ja oppimisesta sekä ryhmässä toimimisesta.

4.1 Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vasun laadinta prosessi

Arjessa lasten kuulumisia vaihdetaan päivittäin lasten huoltajien kanssa, tuonti- ja hakutilanteissa. Huolehditaan myös, että tieto kulkee huoltajille asti, vaikka ryhmän oma aikuinen ei olisikaan vastaanottamassa tai luovuttamassa lasta. Tässä apuna ovat esimerkiksi päiväkuulumislaput, jotka kirjoitetaan päivittäin ja annetaan illan viimeiselle työntekijälle, jotta hän tietää mitä kertoa lapsen päivästä. Sama toimii myös muiden ryhmien kohdalla, joka ryhmän viimeinen aikuinen huolehtii, että tieto lasten päivästä kulkee vanhemmille asti, joko suullisesti tai lapulla.

Ennen vasu- ja leops -keskusteluja käymme tiimipalaverissa läpi lapsen asiat. Keskustelemme, onko meillä samoja huomioita tai onko muut huomanneet jotain mikä toisilta on mennyt ohi. Myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan havainnot kirjataan ylös. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu tuen lasten vasukeskusteluihin.

Huoltajien kanssa sovitaan yhteinen keskustelu-aika, johon ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja osallistuu. Huoltajat saavat ennen keskustelua lomakkeen, jonka avulla voivat valmistautua keskusteluun.

Lapsen kanssa tehdään ennen keskustelua Kesä-materiaalin pohjalta haastattelu, jossa lapsi pääsee kertomaan oman mielipiteensä. Lisäksi lapsi saa kuvata mieluisia leikkejä ja leikkipaikkoja. Lapsen on mahdollista osallistua keskusteluun ja päästä näyttämään huoltajille kuvaamansa asiat ja kertomaan mieluisista leikeistä ja leikkipaikoista.

Vasukeskustelujen jälkeen tieto siirretään ryhmävasuun ja käydään läpi koko tiimin kanssa. Jokainen kasvattaja on myös velvollinen itse lukemaan vasuja ja ryhmävasua.

1.8.2024

<p>4.2 Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö</p> <p>Tällä toimintakaudella on tarpeen mukaan mahdollista konsultoida varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Lisäksi tuen toteutumista ryhmässä mahdollistaa varhaiskasvatuksen resurssiopettaja Leena-Maria Häsä.</p> <p>Neuvolan kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa sekä 4 vuotta täyttävistä tehdään palaute neuvolaan. Myös neuvola toimittaa huoltajan mukana palautteen päiväkotiin.</p> <p>Tarvittaessa olemme yhteydessä hyvinvointialueeseen ja teemme yhteistyötä lapsen parhaaksi.</p>

5. Toimintakauden teemat ja tapahtumat

<p>Varhaiskasvatuksessa toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. <u>Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset saavat tuoda näkemyksiään ja ideoitaan esiin, näkevät ehdotustensa toteutuvan, neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avustuksella eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista.</u> Koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia ja toimintaa järjestetään ympäri toimintakauden.</p> <p>Kasvatusyhteistyö on myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Kauden aikana järjestämme yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa paremmin, myös henkilöstö tulee tutummaksi. Tarjoamme vanhemmille jatkuvasti mahdollisuutta perustaa retkiryhmän, jonka tehtävänä on vastata erilaisista tapahtumista, retkistä, retkirahoista ja talkoista yhteisen varhaiskasvatuksen eduksi.</p>
<p>5.1 Miten lasten osallisuus otetaan huomioon, ryhmän teemat, juhlapäivät ja tapahtumat</p> <p>Leikki ja liikkuminen on tämän kauden teemojamme. Panostamme leikkeihin pienryhmissä sekä liikkumiseen. Liikumme metsässä, päiväkodin ja koulun pihoilla ja liikuntasalissa juosten, kävellen, hyppien ja tasapainoillen. Tutustumme ohjatusti erilaisiin liikuntavälineisiin. Tuemme lasten luontaista, omaehtoista liikkumista. Leikimme liikuntaleikkejä ja – pelejä, hiihdämme, luistelemme, palloilemme ja seikkailemme. Kehoon tutustumista tehdään päivittäin arkisissa tilanteissa esimerkiksi laululeikkien avulla.</p>

1.8.2024



Syksyn 2024 teemat:

- vasuista vauhtiin 2-6.9.2024 teemana matemaattinen ajattelu
- liikenneturvallisuusviikko 9-13.9.2024
- vanhempainilta/liikuntailta 17.9.2024
- halloween/sadonkorjuun viettoa
- seurakunnan toimintatuokiot
- isänpäivän huomioiminen
- lasten oikeuksien viikko 18-24.11.2024 teemana lapsen oikeus oppimiseen
- joulun odotusta joulukalenterin muodossa
- yhteinen joulupolku koulun kanssa 18.12.2024

Kevään 2025 teemat:

- ystävänpäivä
- lasten kulttuuriviikot
- laskiainen
- pääsiäisen viettoa
- vappujuhlat/ mahdollinen kevätretki
- äitienpäivän huomioiminen
- kevätjuhla

1.8.2024

Lisäksi toteutamme toiminnassamme esim. 112-päivää sekä kunnan ja seurakunnan tarjoamiin esityksiin osallistumista ja huomioimme myös lasten sekä huoltajien toiveita. Lisäksi käymme joka toinen viikko kirjastoautolla.

